

4689 3. Beh. af Forfl. 4. Finantslov f. Finantsaaret fra 1. April 1873 til 31. Marts 1874. 4690

Men Hans Majestæt befalede os at forfætte vore Forretninger, og vi adlød. Hans Majestæts Svar paa de Adresser, som bleve indgivne dels af dette Thing og dels af Landsthinget, ere betydningsfulde; det er det kongelige Budskab til Thingene — til Folket. Naar der nu foreligger et Forslag om Forkastelse af Finantsloven, adskiller jeg for min Del dette meget væsentlig fra Forslaget om Adressen, skjøndt der uimodsigelig er en vis Sammenhæng. Forskjellen er ikke blot ikke, at Kongens Beslutning ligger inellem, men den træder væsentlig frem ved at se paa Beskaffenheden af det Middel, som Thinget opfordres til at benytte. Der er en umistjendelig Sammenhæng, forsaavidt den ærede Ordfører meget skarpt har gjentaget den Forderung, som under Adresseforhandlingerne blev udtalt her i Thinget, nemlig at Hans Majestæt ved Dannelsen af sit Ministerium skulde tage et afgjørende Henyn til de Anstuelser, som til et vist Tidspunkt raadede i Folkethingets Flertal; men ved Siden af denne Forderings Gjentagelse er der den væsentlige Forskjel, at Forderingen nu søges gennemført ikke ved en Henvendelse til Hans Majestæt Kongen, men ved et saadant Middel som Finantslovens Regtelse. Man har, mine Herrer, kaldet denne Forderung Forderingen om det parlamentariske Systems Gjenindsættelse. Det kunde være tvivlsomt, hvorvidt dette med Rette kan siges om det Krav, der gjøres af Forslagsstilleren; men dette vil jeg i alt Fald i Dag lade ligge. Lad os forudsætte, at det, som nu kræves, er det parlamentariske Systems Gjenindsættelse. Det er paastaet, at en saadan Forderung skulde have Stempel i Grundloven; det er paastaet, at Grundloven skulde give Folkethinget en saadan Overvægt, at der i Kraft deraf kunde fordrres, og jeg vil sige til, kunde tilstedes et Regjeringsystem, som udelukkende eller dog i det Hele og Store fortrinnsvis var bygget paa de hos Folkethingets Flertal til enhver Tid raadende Anstuelser, med Tilbidsættelse af alle andre i Folket levende Overbevisninger og Krav. Nu er det min aldeles bestemte Overbevisning, at en saadan Forderung ingen Himmels har i den danske Grundlov, og — tillad mig at sige det — jeg tror mig i Stand til at dømme om den danske Grundlovs Karakter. Jeg tror at kjende dens Tilblivelse og Virksomhed saaledes, at jeg vel tør afslæge Bidsæbyrd i denne Retning, og dette Bidsæbyrd gaar ud paa, at saa sandt som det er en konstitutionel Regjeringsform, der er indført ved denne Grundlov, saa sandt er der ikke et eneste Ord i den, som hjemler denne Forderung paa en parlamentarisk Regjering, allerede af

den naturlige Grund, at de Mænd, som havde Indflydelse paa Grundlovens Tilblivelse, vidste, at hvilken Mening, der end maatte næres om dette Systems Fortrin eller Mangler, det stod fast, det lod sig ikke gennemføre ved Grundlovsparagrafer. Hvorledes kan det da udvikkles? Det er Spørgsmaalet, mine Herrer. Hvor og hvorledes har det parlamentariske System udviklet sig? Lad os engang skjære Blikket for Betingelserne for det parlamentariske System gennem en Betragtning af de Vilkaar, under hvilke et virkelig parlamentarisk System har udviklet sig. Man tør vel sige, at det eneste Sted, hvor et sandt parlamentarisk System har staaet sin Prøve, er i det britiske Rige. Hvor lang Tid, mine Herrer, har imidlertid det parlamentariske System i England brugt for at udvikle sig til sit nuværende Standpunkt? Det er nu mine Herrer, omtrent 600 Aar siden, Parlamentet kom til Live. Det System altsaa, som i England har udviklet sig i Løbet af 24 Generationer, det skulde i Danmark være indført i Kraft af nogle Bogstaver i Grundloven af 1849, eller man skulde i alt Fald i Kraft af disse Bogstaver i 24 Aar være kommen til det, hvortil man i England kom gennem ligesaa mange Slægtsfølger! Og hvorledes har den Udvikling i England været, hvorigennem man er kommen til dette System; hvilken Indflydelse har denne Udvikling haft paa den Form, hvori selve dette System aabenbarer sig? Ere de ærede Medlemmer, som tale om en parlamentarisk Regjering, sig det bevidste, hvad det vil sige i England? Kjende de det parlamentariske System i England saaledes, at de virkelig tør sige, at det vil være til Gavn for Danmark? Jeg tror, at de, hvis de kjendte det tilfulde, ville rædtes for det. Det er et stærkt Ord, men det er ikke for stærkt, naar man en Gang inellem skal sammentrænge sin Tanke i et skarpt betegnende Udtryk. Hvad er det, der væsentligt karakteriserer den lange seige Udvikling i England? Det er, at Alt er foregaaet gennem en langsom historisk Overlevering under Brydninger mellem de stærke Samfundselementer, som have været de raadende. Dette har faaet sit utvetydige Udtryk i Vilkaarene for et Ministeriums Dannelselse, og det har faaet sit ikke mindre eendommelige Udtryk i de Vilkaar, under hvilke der arbeides. Spilte Betingelser, mine Herrer, tror de, der ere de levende ved Dannelsen af et Ministerium i England? Den, der drager sine Slutninger blot fra en flygtig Avisa-læsning, tror, at det Hele kommer an paa et Par Stemmers Dortal i Underhuset. Jeg skal